

Siódma Międzynarodowa Konferencja Numizmatyczna w Białymstoku i Augustowie

Regularnie, co 2 lata, odbywają się międzynarodowe konferencje numizmatyczne, grupujące badaczy z Białorusi, Litwy, Łotwy, Polski, Słowacji i Ukrainy, organizowane przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. Niezmienny jest też termin — początek września. Tym razem konferencja odbyła się w dniach 7–10 września 2006 r. Jak dotąd, niezmiennie było też miejsce — Supraśl, a od 2002 r. obrady zaczynały się w Białymstoku. Tym razem organizatorzy zrezygnowali z zakwaterowania uczestników konferencji w Supraślu, decydując się na Augustów. Tematem było *Psucie pieniądza w Europie Środkowo-Wschodniej od antyku po czasy współczesne*, a patronat honorowy nad konferencją objął prezes Narodowego Banku Polskiego, prof. Leszek Balcerowicz. Wygłoszono 27 referatów.

Obrady pierwszego dnia odbyły się w auli Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku, współorganizującej konferencję. Uczestnicy przybyli 7 września przed południem, a w południe odbyło się otwarcie konferencji. Zebranych przywitali gospodarze, prof. Krzysztof Filipow, wiceprezes PTN, i prof. Zbigniew Ejsmont, rektor WSE. Następnie przemówił prezes PTN, prof. Mariusz Mielczarek. W dowód zasług przy organizowaniu dotychczasowych konferencji udekorował on „Medalem prof. Ryszarda Kiersnowskiego” rektorów WSE w Białymstoku, a także burmistrza Augustowa, Leszka Cieślaka. Z kolei mgr Wiktor Kakareko ogłosił decyzję Białoruskiego Towarzystwa Numizmatycznego o przyznaniu K. Filipowowi — za zasługi w rozwoju kon-

taktów numizmatyków polskich i białoruskich — członkostwa honorowego i wręczył mu „Złotą Honorową Odznakę BTN” o numerze 2.

Następnie odbyła się pierwsza sesja konferencji, której przewodniczył mgr Jerzy Piniński. Rozpoczęło ją wystąpienie prof. Zbigniewa Ejsmonta, *Cel inflacyjny polityki pieniężnej*. Dalsze referaty tej sesji dotyczyły starożytności. Prof. M. Mielczarek omówił *Psucie pieniądza w starożytnej Grecji*. Z kolei dr Piotr Niczyporuk wygłosił referat, opracowany wspólnie z dr Anielą Talecką, *Nummulari jako strażnicy jakości monet w starożytnym Rzymie* a mgr Krzysztof Wiśniewski, *Laktancjusz, niewygodny świadek taryfy cen maksymalnych Dioklecjana*. Ostatni temat dotyczący starożytności, *Psucie pieniądza w starożytnym Rzymie*, przedstawił mgr Jacek Rakoczy.

Obrady drugiej, poobiedniej sesji, poświęconej przede wszystkim problemom monetarnym średniowiecza, prowadził prof. M. Mielczarek. Rozpoczęły się one referatem dr. Tadeusza Szczurka, *Podwyższenie stóp mennicznych w krajach wschodniemieckich w drugiej połowie XIII i na początku XIV w. na przykładzie Lubeki i Marchii Brandenburskiej*. Następnie J. Piniński przedstawił *Znaleziska fałszywych monet z Polski późnośredniowiecznej*. Zagadnienia *Psucia pieniądza obiegowego Wielkiego Księstwa Litewskiego w czasach namiestnictwa Skirgielty Olgierdowicza* to referat mgr. Dymitra Guleckiego i mgr. Aleksandra Gromyko. Z kolei prof. Stanislavos Sajauskas zaprezentował *Badania korelacji między psuciem a typologią monet wiarkajskiego skarbu*. Na zakończenie sesji dr Zbyszek Śustek przedstawił zagadnienie z historii najnowszej: *Skrytą inflację w Czechosłowacji w 1945–1953 r.*

Referat wygłasza Andriy Krizaniwskij.

Fot. Jerzy Piniński

Jeszcze tego samego dnia przewieziono nas do Augustowa, gdzie zamieszkaliśmy w Oficerskim Jachtklubie „Pacyfik”. Jest to pięknie położony, w lesie nad jeziorem na obrzeżach Augustowa, świetny architektonicznie budynek z 1935 r., mający przypominać statek. Przy brzegu jeziora stoi pomnik upamiętniający bytność papieża Jana Pawła II podczas pielgrzymki w 1999 r. Smaczną i obfitą kolację zjedliśmy tego dnia w plenerze, co sprzyjało długim rozmowom, w większości już doskonale znających się numizmatyków.

Następnego dnia, po śniadaniu, popłynęliśmy statkiem „Sajno” na wycieczkę. Trasa wiodła jeziorem Białym, potem poprzez starą służę w Przewięzi, będącą częścią systemu Kanału Augustowskiego, na jezioro Studzieniczne, u brzegu którego zwiedziliśmy urokliwą kapliczkę Najświętszej Marii Panny na Grądziku.

Po obiedzie odbyły się obrady trzeciej sesji, której przewodniczyła dr Kristina Duczmane. Wygłoszono aż 10 referatów dotyczących późnego średniowiecza, czasów nowożytnych i najnowszych. Pierwszy traktował

O fałszywych denarach księstwa nowogrodzko-siewierskiego końca XIV wieku a zaprezentowali go prof. Walentij Rjabcewicz i dr Oleg Iow. Następnie mgr Andriy Krizaniwskij mówił o *Wspólnych cechach dewaluacji monet państw centralnej i wschodniej Europy w XIV–XV w.*, który to temat opracował razem z Serhijem Bielopolskim. Potem mgr Eduardas Remecas omówił *Pogorszenie jakości monet Wielkiego Księstwa Litewskiego w końcu XIV–XV w.* Dr Witold Garbaczewski poruszył zagadnienie: *Pucie monet — pucie wizerunku?* a mgr Maciej Widawski zrelacjonował wyniki swoich badań nad *Stopą menniczną półtoraków koronnych w latach 1614–1623*. K. Filipow przedstawił *Traktaty ekonomiczne Mikołaja Kopernika* a W. Kakareko mówił o *Psuciu monet litewskich z herbem Jastrzębiec w 1566 r. i ich przebijaniu na szerokie grosze i szóstaki w mennicy tykocińskiej*. Prof. Tomasz Panfil omówił zagadnienie *Psucia monet w mennicy lubelskiej*, natomiast mgr Inna Krajniewa przedstawiła *Monety z kolekcji Grodzieńskiego Państwowego Archeologicznego Muzeum a także Kufel z kolekcji rodziny Niemcewiczów, wysadzany monetami*. Obrady tego dnia zakończył referat doc. Włodzimierza Szweca, *Pieniądz fałszywy na Ukrainie w latach 90-tych XX wieku*.

Nazajutrz, sesji przedpołudniowej, poświęconej nowożytności, przewodniczył prof. Roman Szust. Obrady rozpoczął referat K. Duczmane, *Wyzwania wojny trzydziestoletniej (1618–1648) — pieniężny kryzys w Niemczech i jego wpływ na terytorium Łotwy*. Po niej mgr Robert Pieńkowski przedstawił na *Wybranych przykładach metrologię monet księstwa legnicko-brzeskiego*. Następnie dr Irina Kołobowa omówiła *Produkcję fałszywych monet i asygnat na terenie Białorusi w XVIII–XIX wieku* a R. Szust *Falszowanie austriackich monet i banknotów na terenie Galicji w końcu XVIII — na początku XX w.* Dalej *Osobliwości obiegu monet zachodnioeuropejskich na terytorium Łotwy po włączeniu do imperium rosyjskiego* były tematem referatu dr Andy Ozoliny. Sesję zakończyła mgr Irina Maško, która przedstawiła problematykę *Wykorzystania monet w wyrobach jubilerskich*.

Ostatnia sesja konferencji, odbyta tegoż dnia po obiedzie, której przewodniczył W. Rjabcewicz, była bardzo krótka. Jedyny referat — *Falszerstwa żetonów spółdzielni wojskowych*

i emisji prywatnych, wygłosił mgr Walentij Kaleśński.

Wieczorem, na uroczystym spotkaniu pożegnającym, konferencję podsumował prezes PTN, M. Mielczarek. Spotkanie to obfitowało w liczne toasty, podziękowania i najróżniejsze wypowiedzi a koleżanki z Łotwy m. in. odśpiewały piosenkę. Na drugi dzień rano, po śniadaniu, uczestnicy rozjechali się do domów. Wśród prezentów, jakie otrzymali od organizatorów, były *Materiały z VI Międzynarodowej Konferencji Numizmatycznej, Supraśl 9–11 września 2004. Pieniądz i wojna. Białoruś–Litwa–Łotwa–Polska–Słowacja–Ukraina*, red. K. Filipow, Warszawa 2004 [w rzeczywistości 2006].

Jerzy Piniński

Sejbalowe Dni Numizmatyczne: konferencja naukowa we Vranovie

Pod takim właśnie tytułem, *Sejbalovy numismatické dny*, odbyła się w dniach 19–21 IX 2006 r. konferencja na temat „Stosunki pieniężne i mennictwo XIII wieku”. Na liście instytucji sprawczych są: Katedra Finansów Uniwersytetu Masaryka w Brnie, Morawskie Muzeum Ziemskie w tym mieście i Ośrodek Duchowny we Vranovie pod Brnem, w którego murach odbywały się obrady. Organizatorem był znany animator licznych konferencji numizmatycznych na Morawach i w Czechach, inż. Jan Štefan, CSc. Temat, zdawałoby się — bardzo wąski, zgromadził jednak kilkadziesiąt osób z Republiki Czeskiej, Słowacji, Polski i Niemiec. W czterech sesjach wygłoszono 17 referatów.

Pierwszy dzień poświęcony był patronowi konferencji, zmarłemu przed dwoma laty prof. Jiřimu Sejbalowi, wybitnemu morawskiemu numizmatykowi, i jego środowisku. Obrady prowadził doc. Tomáš Krejčík, następcą prof. Sejbała w Katedrze Finansów Uniwersytetu Masaryka w Brnie. Życiorys J. Sejbała przedstawiła Dagmar Grossmanová, a ponieważ czyniła to już przy innych okazjach (np. przed dwoma laty na dedykowanej J. Sejbalowi konferencji w Hustopečech), tym razem obszernie zajęła się jego genealogią. Doc. Josef Paukert przedstawił szczegółowo i interesująco historię brneńskiego koła numizmatycznego od czasów międzywojen-

nych, i na jego tle początki działalności Jiřego Sejbała.

Drugiego dnia, w środę, odbyły się dwie sesje. Poranna, prowadzona przez Josefa Paukerta, gromadziła głównie wystąpienia gości zagranicznych. Stanisław Suchodolski zaprezentował kilka pomysłów dotyczących ikonografii i atrybucji polskich brakteatów z 1. połowy XIII w., m.in. pozawielkopolskich monet z imieniem Mieszka oraz monet ze skarbów z Krakowa i Pelczysk. Wilhelm Hollstein zrekonstruował na podstawie archiwaliów skarb brakteatów miśnieńskich i najwcześniejszych groszy czeskich z Großenhain, znaleziony w 1884 r. Referat zawierał też zaktualizowane atrybucje niektórych ważnych typów brakteatów miśnieńskich. Borys Paszkiewicz na tle wczesnych skarbów polskich brakteatów guzickowych przedstawił pierwsze informacje o odkrytym w zeszłym roku podobnym skarbie z okolicy Bytowa. Jan Hunka mówił o „Nowych znaleziskach monet morawskich i czeskich z XI–XV w. ze Słowacji”, ale też o odkryciu dwóch halerzy opawskich ostatniej emisji (Wiktoryna z Podiebrad lub Jana Korwina) w kościele św. Stefana Króla w Żylinie. Referat D. Grossmannowej i T. Krejčíka (przedstawiony przez pierwszą autorkę) o spuściźnie Jiřego Sejbała przyniósł m.in. wiadomość o istnieniu niewydanych prac, które będą przygotowane do druku przez jego uczniów.

Podczas południowej przerwy zaproszono uczestników do zwiedzania krypty z grobowcami książąt Liechtensteinu i wspaniałego barokowego kościoła klasztornego. Sesję popołudniową, prowadzoną przez prof. S. Suchodolskiego, rozpoczął Tadeusz Szczurek referatem o monetach arcybiskupów magdeburskich, wybijanych w 2. połowie XIII wieku w mennicach nadodrzańskich: Lubuszu i Krośnie. Jan Videman przedstawił problemy atrybucyjne związane z monetami morawskimi z 2. połowy XII w. i kilka nowoodkrytych typów denarów. Libor Jan w swym referacie rozszerzył zagadnienia ze swej świeżo wydanej książki *Václav II. a struktury panovnické moci*, dotyczące okoliczności czeskiej reformy groszowej. Jiři Militký i Roman Zaoral barwnie przedstawili proces pozyskiwania w tym roku trzynastowiecznego skarbu z Tetína pod Berounem (*tpq* 1247), znalezionej przez przypadkowych, lecz odpowiedzialnych znalazców i zgromadzo-

nego w całości. Skarb okazał się również ogromnie interesujący dla czeskiego obiegu monetarnego. Monety ołomunieckie znalezione pod Trenchynem omówił w drugim swym referacie Jan Hunka, zwracając uwagę na nieznaną formę brakteatu. Wreszcie Marek Budaj zajął się odbiciem najazdów króla Przemysła Otokara II w znaleziskach monet na Słowacji.

We czwartek ostatnią sesję prowadził J. Militký. Na początek doc. Krejčík zreferował — niestety bez ilustracji — ogólne prawidłowości dotyczące ikonografii władców na monetach średniowiecznych. Jan Videman przedstawił referat, którego współautorami byli także Zdeněk Čizmář i Josef Paukert, o znaleziskach pojedynczych denarów morawskich ze Znojma. Jan T. Štefan przedstawił wyniki badania cech pomiarowych najliczniej reprezentowanych brakteatów morawskich z 2. połowy XIII w. poszukując ewentualnych korelacji między średnicą a wagą. Na koniec Věra Němečková podsumowała wiedzę na temat reformy groszowej Wacława II.

Konferencja przyniosła sporo nowego materiału, choć głównie o charakterze przy czynkarskim — zwłaszcza nowe dane o znaleziskach. Jak się wydaje, przy stosunkowo wąskiej tematyce przewaga tego rodzaju wystąpienia była niemożliwa do uniknięcia, a wiedza o nowych odkryciach jest jak najbardziej warta trudu podróży. I choć zainteresowania Jiřego Sejbala były znacznie szersze niż tylko XIII wiek, temat na pewno dobrze upamiętnia tego uczonego. Materiały konferencyjne mają się ukazać na łamach wydawanego przez Oddział Numizmatyczny Morawskiego Muzeum Ziemińskiego periodyku „Folia Numismatica”.

BRP

**Jubileusz 50-lecia WN
i międzynarodowe sympozjum
na temat obiegu monet
— Warszawa 13–14 X 2006**

Pierwszy zeszyt „Wiadomości Numizmatycznych” ukazał się w 1957 roku. Pismo to zostało stworzone dla podtrzymania ciągłości badań w zakresie numizmatyki, a także dla zaspokojenia oczywistej potrzeby istnienia forum do publikacji nowych prac i dyskusji naukowej. Przez ostatnie 50 lat ugruntowało ono swą pozycję w tym właśnie zakresie.

Staraniem redaktorów był — i jest — dobór prac ważnych, nowatorskich, z numizmatyki polskiej i obcej, od antyku do nowożytności. Tu skupia się zbiór bieżących informacji o znaleziskach monetarnych; tu recenzowane są istotne dzieła książkowe, tu ukazują się relacje z kongresów, konferencji, sesji numizmatycznych polskich i obcych z udziałem polskich badaczy. WN otwarte były — i są — dla naukowców ze świata, zapraszanych do prezentacji ich najnowszych dokonań, zwłaszcza gdy związane są z problematyką numizmatyki polskiej.

Przez owe 50 lat powstał krąg wiernych czytelników i często jednocześnie autorów większych lub mniejszych opracowań, a samo pismo wciąż jest głównym polskim źródłem aktualnej wiedzy o monecie i znajduje się na półkach wszystkich liczących się bibliotek specjalistycznych.

Swój jubileusz redakcja postanowiła uczcić międzynarodową sesją poświęconą tematyce może ostatnio niezbyt modnej, ale przecież podstawowej dla badań nad historią pieniądza: „Obieg pieniężny w starożytności, w średniowieczu i w czasach nowożytnych: czas, zasięg, intensywność”. Obrady odbywały się w Warszawie, w pięknej scenerii Starego Miasta, w zabytkowej kamienicy będącej siedzibą Instytutu Historii PAN. Uczestników powitał przewodniczący Komitetu Nauk Historycznych — prof. Janusz Żarnowski, a następnie w imieniu Komisji Numizmatycznej — prof. Stanisław Suchodolski. Pozdrowienia od Międzynarodowej Komisji Numizmatycznej przekazał członek jej Biura — dr Tuukka Talvio.

Na nasz jubileusz cieniem położyła się śmierć wieloletniego redaktora WN, Profesora Ryszarda Kiersnowskiego, najwyższego autorytetu dla współczesnego pokolenia numizmatyków nie tylko polskich. Nie zabrakło więc ciepłego wspomnienia o Profesorze i uczczenia Jego pamięci minutą ciszy. Wniósł o to Jego pierwszy uczeń, od 1963 roku współredaktor, a od 1989 roku redaktor WN, profesor Stanisław Suchodolski. On też scharakteryzował pięćdziesięcioletnie dzieje pisma, od formy bardziej popularnej w pierwszych numerach, do *stricte* naukowej, skupionej na zagadnieniach badawczych.

Sesja — w zamierzeniach organizatorów — była nie tylko zbiorem referatów wybitnych

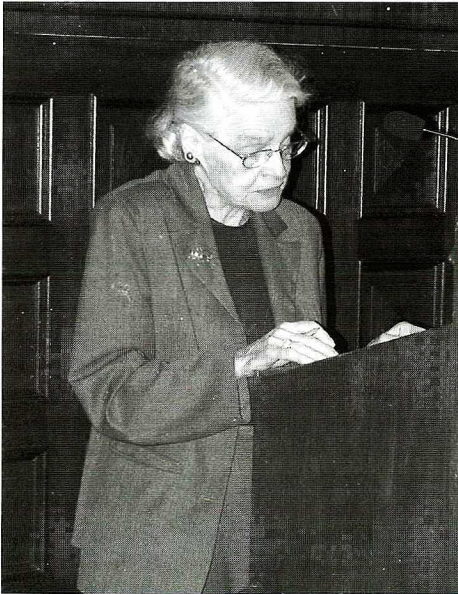
Ryc. 1. Uczestnicy sympozjum z okazji 50-lecia *Wiadomości Numizmatycznych*.

Fot. M. Bogucki

badaczy, ale i spotkaniem grona edytorów, autorów, przyjaciół WN. Nie zawiedli nas i przybyli na sesję liczni goście (w liczbie ok. sześćdziesięciu), przede wszystkim z wyższych uczelni, instytutów PAN, Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, z wielu polskich muzeów, gdzie również toczy się ożywiona praca badawcza. Zaproszeni byli też goście z zagranicy; wśród nich autorzy artykułów i nasi partnerzy w rozmaitych międzynarodowych programach naukowych od kilku dziesiątków lat. Z konieczności ich liczba na sesji była ograniczona, więc tylko werbalnie dziękowaliśmy wielu kolegom z różnych stron Europy i świata, którzy nadesłali gratulacje i życzenia pomyślnych obrad. Gośćmi honorowymi były profesor Brita Malmer, z którą współpracujemy już od 40 lat, oraz dr Teresa Kiersnowska — pionier polskich badań nad skarbami we wczesnym średniowieczu. Poza Polakami w obradach wzięli udział przedstawiciele jeszcze dziewięciu innych krajów: Estonii, Finlandii, Szwecji, Danii, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Czech, Słowacji oraz Japonii.

Właściwą sesję naukową wypełniły referaty trzech polskich i jedenastu zagranicznych badaczy — dwa traktowały o numizmatyce antycznej, dziewięć o numizmatyce wczesnośredniowiecznej, trzy zaś o późnośredniowiecznej i nowszych wieków. To też było symptomatyczne — bowiem tematyka pieniądza wczesnego średniowiecza jest nieprzypadkowo najważniejsza i najszerzej prezentowana w „*Wiadomościach*”; tu można poszczycić się niebagatelными osiągnięciami, które rzutują na całe *spectrum* badań historycznych początków państwa polskiego.

Pierwszy był referat prof. Mariusza Mielczarka o obiegu pieniężnym w królestwach hellenistycznych. Następnie dr Eva Kolníková z Nitry na Słowacji scharakteryzowała obieg pieniężny nad środkowym Dunajem, wsparty ukazaniem rewelacyjnych odkryć celtyckiego *oppidum* w Némčicach na Morawach. Kolejno — prof. Brita Malmer ze Sztokholmu, prekursorka nowych metod badania monet, zwłaszcza skandynawskich wczesnego średniowiecza, w skromnie zatytułowanym referacie „Uwagi

Ryc. 2. Gość honorowy — Prof. Brita Malmer.
Fot. Ł. Czwojda

o obiegu monetarnym w Skandynawii okresu wikingów” fascynująco zaprezentowała ostatnie wyniki swych badań. Również o Skandynawii okresu wikingów traktował referat dr. Marka Blackburna z Cambridge, który interpretował osadnicze znaleziska dirhemów na tym obszarze. Również Gert Rispling ze Sztokholmu zajął się tematyką obiegu dirhemów w Skandynawii, w powiązaniu z badaniem stempli monetarnych. Dr Ivar Leimus z Tallina zwrócił się ku mennicom kufickim i sposobowi oznaczania w nich dirhemów z IX i X w. O polskich znaleziskach dirhemów w słynnym Janowie Pomorskim (Truso) i zagadce chronologii ich obiegu w Prusach mówił dr Mateusz Bogucki z Warszawy. Prof. Kenneth Jonsson ze Sztokholmu scharakteryzował różnice w obiegu monetarnym okresu wikingów w Niemczech i Skandynawii. Luboś Polansky z Pragi przedstawił cyrkulację oraz funkcję czeskich denarów z X w. poprzez analizę ich znalezisk. Dr Peter Ilich z Münster w opracowaniu skarbu wczesnośredniowiecznego z Ulejna w Wielkopolsce ukazał nową perspektywę badania obiegu monetarnego na tym terenie. Dr Jørgen Steen Jensen z Kopenhagi scharakteryzował masowy ostatnio przyrost

liczby znalezisk monetarnych w Danii, co stawa nową wyzwanie dla muzealników i badaczy. O zmianach w kierunku napływu monet do Finlandii w średniowieczu i wczesnej nowożytności mówił dr Tuukka Talvio z Helsinek. Prof. Borys Paszkiewicz z Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawił nowatorskie przemyślenia na temat rozpoznania i obiegu najwcześniejszych monet litewskich na obszarze Wielkiego Księstwa. Na koniec dr Eduard Šimek z Pragi omówił teoretyczne współzależności między wymową znalezisk monetarnych a wiedzą o pieniądzu obiegowym zawartą w źródłach pisanych w XVI i I. połowie XVII wieku.

W trakcie sesji nie zabrakło ożywionej dyskusji (pomocny był wydany z góry zeszyt z abstraktami wszystkich wystąpień). Całość obrad podsumował prof. Borys Paszkiewicz, punktuując nowe ustalenia i najważniejsze tezy zawarte w referatach. Zaansowano też publikację wszystkich referatów w osobnym wydaniu.

Zagraniczni uczestnicy sympozjum zwiedzili Zamek Królewski i Państwowe Muzeum Archeologiczne. Niektórzy z nich czynili tam (oraz w Muzeum Narodowym) kweryndy w zakresie interesujących ich monet. Podczas spotkań koleżeńskich, do których doszło dwukrotnie po obradach w sympatycznym lokalu w sąsiedztwie, oprócz miłych wspomnień i nawiązywania nowych przyjaźni, rozdziły się też ciekawe pomysły i chęć częstszych kontaktów.

Na koniec odnotujmy, że organizatorem sympozjum była Komisja Numizmatyczna Komitetu Nauk Historycznych PAN przy współudziale Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, Instytutu Historii PAN i Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. Koordynatorem był prof. Stanisław Suchodolski a sekretarzem dr Mateusz Bogucki. Ze strony Instytutu Historii współpracowali prof. Stefan K. Kuczyński i dr Jacek Adamczyk.

Było to, zdaniem uczestników, sympozjum ważne i owocne, które godnie zamknęło półwiecze istnienia „Wiadomości Numizmatycznych”.

M.M.

Emma Regina — Civitas Melnic

Pod takim tytułem, zaczerpniętym z monet emitowanych przez żonę Bolesława II w Mielniku pod Pragę, odbyła się w tym mie-

ście 9 listopada 2006 jednodniowa konferencja poświęcona tej tajemniczej postaci w tysiącletnią rocznicę jej śmierci. Drugim celem było uczczenie jubileuszu 80-lecia urodzin wybitnego numizmatyka czeskiego — dr. Pavla Radoměrskiego, zasłużonego badacza losów Emmy i jej mennictwa. Z powodu złego stanu zdrowia jubilat nie mógł niestety przybyć do Mielnika.

Organizatorami było regionalne muzeum (zarazem miejsce obrad), Centrum studiów mediewistycznych Czeskiej Akademii Nauk i Uniwersytetu Karola, a także Czeskie Towarzystwo Numizmatyczne. Konferencja miała charakter interdyscyplinarny. Prym wiedli inspiratorzy całego przedsięwzięcia — numizmatycy prasy (głównie dr Z. Petrůň i L. Polanský). Aktywni byli jednak również historycy i archeolodzy. W sumie przedstawili oni 12 referatów i komunikatów. Prof. Jiří Slůma mówił o księżnej Emmie i jej dobie, a Luboř Polanský zreferował rózne teorie o jej pochodzeniu. Dawniej wywodzono ją z Burgundii, a następnie z Anglii. Obecnie jednak przeważa opinia, że była ona córką cesarzowej Adelajdy i jej pierwszego męża — Lotara, króla Italii. Do Czech miała przybyć z Francji, gdzie jako żona Lotara biła monety w Dijon. Teorię tę zreferowała następnie szczegółowo jej autorka — dr Jarmila Hůskovů. Monety bite później w Mielniku omówił, a nawet zademonstrował w oryginale i w kopiach, dr Zdeňek Petrůň.

Interesującym przerywnikiem był film dokumentalny „Tajemnicza Emma Regina”, nakręcony w poczůtku lat 60-tych przez telewizję czechosłowacką według scenariusza Pavla Radoměrskiego i z jego udziałem w roli głównej. Autor w sposób bardzo przekonujący na podstawie róźnych źródeł pisanych i monet dowodził, że Emma była córką króla Wessexu Edwarda Starszego, a zarazem młodszą siostrą pierwszej żony cesarza Ottona I. Niestety ta piękna i misternie skonstruowana teoria została później obalona przez historyków i antropologów czeskich, którzy wykazali,

że jest ona niemożliwa ze względów biologicznych — żona Bolesława II musiałaby rodzić dzieci w wieku kilkudziesięciu lat, a w chwili śmierci mieć około 90 lat.

Po przerwie doc. Peter Sommer mówił o czeskim Kościele w czasach księżnej Emmy, dr Aněška Merhautovů o miniaturach w żywocie św. Wacława pióra Gumpolda, a dr Duřan Třeřtk o drugim żywocie królowej Matyldy, żony Henryka I Ptasznika, i o wystąpieniu Emmy w tym tekście. Następnie prof. Stanisław Suchodolski przedstawił klasyfikację mennictwa kobiet w wiekach średnich ze szczególnym uwzględnieniem przełomu X i XI w. Niewiasty biły monety jako władczynie, współmałżonki, regentki, posiadaczki wydzielonych dóbr i wreszcie jako opatki. Równie francuskie, jak i czeskie mennictwo Emmy można zaliczyć do tej przedostatniej kategorii i umownie określić jako feudalne. Uzupełnienie tego tematu stanowił komunikat dr. Michala Mařka o monetach królowej Sinethrith, żony króla Wessexu — Offy. Dwa dalsze wystąpienia dotyczyły ubioru kobiet w czasach księżnej Emmy (Milena Bravermanovů) oraz kobiecych ozdób w tym samym czasie (Kateřina Tomkovů). Sesję zakończył referat Petra Meduny o *civitas Melnic* na przełomie X i XI w. na podstawie badań archeologicznych. Ostatnim punktem programu było podziwianie „mielnickich skarbów”, czyli kościelnych precjozów przechowywanych w gabinecie burmistrza, który je z dumą demonstrował. Materiały z konferencji mają zostać opublikowane przez Oddział praski CZTN.

Wieczorem tegoż dnia w jednej z praskich restauracji odbyło się uroczyste spotkanie zarządu Czeskiego Towarzystwa Numizmatycznego i zaprzyjaźnionych osób. Głównym punktem programu było wręczenie przez dr. Michala Mařka, niedawno wybranego prezesa Towarzystwa, dyplomu członka honorowego prof. Stanisławowi Suchodolskiemu.

E.P.M.

Sprostowanie

W ostatnim zeszycie Wiadomości Numizmatycznych (L, 2006, z. 1), w informacji o znalezisku monet z miejscowości Pień, gm. Dąbrowa Chełmińska, pow. Bydgoszcz (s. 97–98), w podpisie pod artykułem pominięto część autorów, którymi sã: Adam Musiałowski, Dariusz Poliński, Andrzej Janowski i Alicja Drozd. Za pomyłkę redakcja gorãco przeprasza.